

C

R

T

I

C

E

S

O

T

O

X

A

S B A

0

0

2 0 8

SADRŽAJ

UVODNA RIČ 03

PRIČE O KIPARU I
ŽALIĆU 04

SILBENSKI
GLOSARIJ 06

TANAC S MATILDOM 07

SANJINO
SAMONIKLO BILJE 08

DICA ZA DICU 10

OTOČKA OAZA
GLAZBENOG
NADAHNUĆA 14

FLOROSKOP 16

SILBENSKI
VREMEPLOV 18

JUTARNJI
RAZGOVOR 21

PROGRAM SEA 23

SIVE STRANICE +
IMPRESSUM 24

UVOD —NA RIČ

Bojan Krištofić

Dragi čitatelji i čitateljice, otočani i otočanke, putnici i putnice!

Ako ste za ovim malim novinama posegnuli negdje među zadarskim zidinama ili naokolo, možda su vas baš one privolile da napustite kopno i otisnete se ka Otoku. Ako ste ih pak primijetili nakon što ste već kročili na Brod, možda su vas one još više uvjerile u to da je vaša misao o vremenu provedenom na Otoku bila ona prava. Ako ste svoj primjerak novina dobili na rivi, u pošti, konobi ili dućanu, sva je prilika da ste se na Otoku već udomaćili, dok će novine, nadamo se, već produbiti osjećaj koji nosite u sebi: baš o Silbi kao mjestu gdje sada trebate biti, s njenim malim i velikim mulima, starim i novim brodicama, širokim dvorištima, ponosnim

kućama, vijugavim ulicama, pitomim šumama, mekanim valama i čistim dubinama. I s još mnogo, mnogo toga. Crtice s otoka pripovijedaju o svemu tome pomalo i još koječemu, a za vas i nas stvarali su ih veliki i mali otočani i otočanke, kao i ljudi svjež i nepovratno zaljubljeni u Silbu, težeći tome da kroz svoj spontani smisao za Otok i putem prikupljenog znanja o Silbi izraze ponešto o njenoj prošlosti, no još više o sadašnjosti, ali i budućnosti. Crtice s otoka govore riječima

i slikama koje se pretapaju u priče, uspomene, prisjećanja i primjećivanja svega što nas na Silbi svakodnevno okružuje, od ličinke iz koje se izlaže novi cvrčak ili skakavac, preko biljaka kakve preplavljaju Otok po svom nahođenju, do plesova i pjesama koji dolaze iz grla i pokreta duhom mladih ljudi. Priče su pretočene u novinske rubrike s pomakom: ovdje ćete pronaći pisane i fotografske reportaže, anegdote, ljetopise, ilustracije, rječnike, igre, karte, horoskope... Riječju, sve što novine koje streme visoko oduvijek moraju imati, a Crtice s otoka su takve. Hoće li nastaviti ploviti dalje poslije prvog broja, na vama je, čitateljima/icama, da odlučite i priuštite si biti povedeni njihovom malom i vještom posadom. Sve što trebate je pred vama!

**CRTICE S OTOKA
GOVORE RIJEČIMA I SLIKAMA
KOJE SE PRE-
TAPAJU U PRI-
ČE, USPOMENE,
PRISJEĆANJA
I PRIMJEĆIVA-
NJA SVEGA ŠTO
NAS NA SILBI
SVAKODNEVNO
OKRUŽUJE.**

PRIČE O KIPARU I ŽALIĆU

Pero Lovrović

Spomenik kipara Šime Vulas

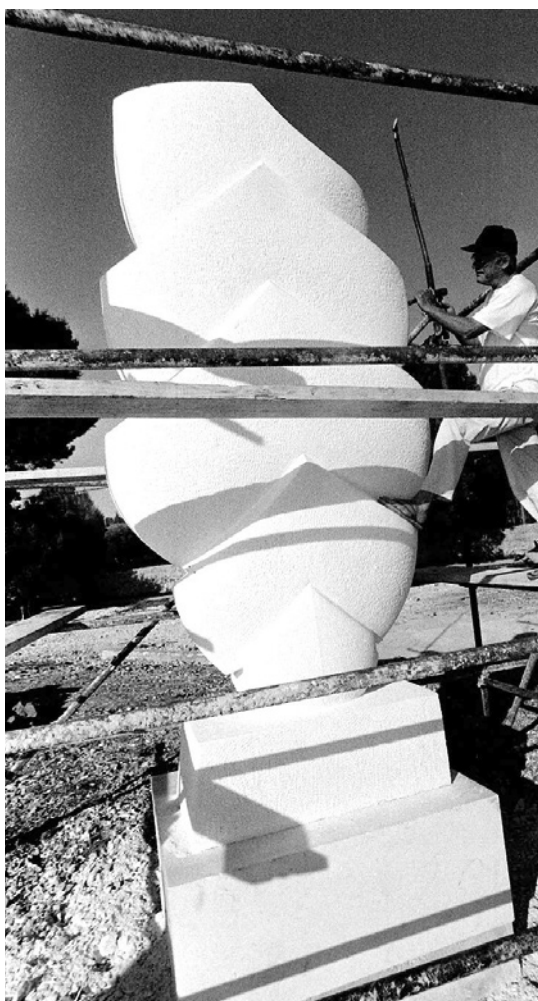
In memoriam: Nedavno nas je napustio Šime Vulas, akademski kipar i član HAZU, koji je Silbu zadužio jednom prekrasnom skulpturom, jedinstvenom na obali Jadrana, a to su "Krila" nastala 1997. godine. Na fotografiji se vidi sam autor kako radi na skulpturi.

Crkva Mostir

Prva fotografija crkve Mostir datira iz 1925., a druga iz 80ih godina 20. st. Autor starije je mjesni fotograf Zakarija Žako Lovrović.

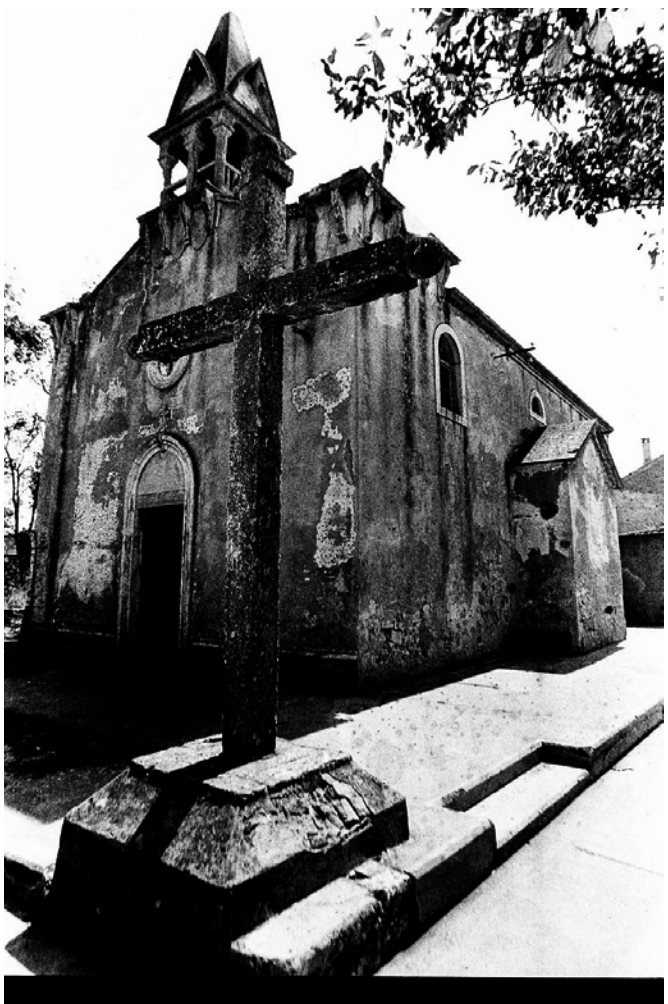
Izgradnja Luke Žalić

Početkom 90-ih godina "onog" stoljeća počeli su veliki radovi na obnovi mjesne luke Žalić koja se je pokazala neadekvatna glede pristajanja brodova. Naime, vremenske prilike su odlučivale hoće li brod pristati ili ne. Tada je odlučeno da se proširi postojeća luka, tako da je poduzeće Pomgrad iz Splita prišlo realizaciji projekta nadogradnje luke.

**SVAKO MISTO
IMA SVOG MAJ-
STORA S OBJEK-
TIVOM KOJI
BILJEŽI SVE
ONE VAŽNE DO-
GAĐAJE ZA ŽI-
VOT I POVIJEST
JEDNOG OTOKA.
SILBENSKI FOTO
KRONIČAR I AU-
TOR OVIH FO-
TOGRAFIJA JE
PERO LOVROVIĆ.**

SILBENSKI GLOSA –RIJ

Tanja Telesmanić

S kao sliv, slivica = sljepić. Kažu da je vrsta guštera, ali pri branju šparoga za mene je strrrrašnaaa zmijurina radi koje "kidam nalijevo".

PREPORUKA: Učinite isto!

S kao slavuja. Ne, nije slavujeva prijateljica. To je kadulja (*salvia officinalis*), žalfija.

PREPORUKA: Ako vam nogice baš ne mirišu najbolje (čitaj: smrde), umočite ih u lavor s kaduljom. Dobro je popiti i malo čaja s kaduljom, po mogućnosti NE iz lavora!

I kao indirc, inpuštati.

ODMAH PREPORUKA, BEZ OBJAŠNJENJA: Ovdje na koncerti ispišite indirc (adresu) i otiđite na poštu inpuštati (otpremiti) pismo najdražoj osobi. Kad ste to posljednji put učinili?

L kao lumbrela; lačan

PREPORUKA: Lumbrelu (kišobran) odmorite do jeseni. Ovoga vam ljeta, na Silbi, neće trebati. Prekrasno je smočiti se kapima ljetne kiše. Probajte.

1 – Pablo Neruda pjeva: "Gladan sam tvojih usta, tvog glasa, tvoje kose, a mi ćemo: Silbo, lačan sam tvog mira, tvoje ljepote, tvoga mira."

PREPORUKA: Najedite se, nemojte biti lačni Silbe.

B kao burica, bušnuti.

Buricu = kanticu su naše bake nosile kad bi odlazile u mužnju ovaca. Služila je za prenošenje pomuženog mlijeka.

PREPORUKA: Buricu u ruke i pravac Šotorišće. Pomoći će vam u gradnji kula od pijeska. Mužnju zaboravite.

Prije Sotorišća ne zaboravite bušnuti najmiliju osobu. Bušivanje je cool.

A kao armerun, alavija.

ODMAH PREPORUKA: Pospremite odjeću u armerun=ormar. Učinite to alavija! (=kako treba, kako spada).

Čestitamo, upravo ste naučili 10 riječi silbenskog dijalekta.

Do sljedećeg susreta, zdravi bili!

**TANJA TELESMA-
NIĆ JE ZALJU-
BLJENICA U SIL-
BENSKI DIJALEKT.
DOZVOLITE JOJ
DA VAS NAUČI DE-
SET SILBENSKIH
RIJEČI.**

TANAC S MATIL —DOM

razgovarale Lola i Leia
fotografirao Pero Lovrović

**Koje je godine započeo
silbenski tanac?**

Započeo je 1960., tada su nakon dugo godina pauze počeli redovno plesati silbenske tance. Inače, silbenski tanac potječe iz 18. stoljeća.

**Od koje godine plešete
tanac?**

Naučili su me otac i majka 1994. godine. Tada nas je bilo jako puno i bili smo podijeljeni u dvije grupe, odrasli i djeca. Djece je bilo oko deset parova, Deno i ja smo vodili. Tada sam nosila maminu vjenčanu nošnju. Inače, moja se mama za mog tatu vjenčala u silbenskoj nošnji, na Plitvičkim jezerima.

Je li lagano plesati tanac?

Meni da. Ja i u snu znam plesati, ples mi dolazi nekako prirodno kao vama hodanje. Uopće ne razmišljam o koracima dok plešem.

**Koja je razlika između
vremena u kojoj su djeca
plesala tanac onda i sad?**

Tada nas je bilo mnogo više, nema druge razlike.

Guštate li dok plešete?

Naravno da guštam, posebno sam sretna kad vidim vas koje sam učila kako plešete sami po Silbi, čak i izvan škole. <3

**S UČITELJICOM
IZVORNOG SIL-
BENSKOG TANCA
MATILDOM SINDI-
ČIĆ INTERVJU SU
NAPRAVILE NJE-
ZINE POLAZNICE I
NAŠE MLADE SU-
RADNICE LOLA I
LEIA.**

SILBENSKO SAMONIKLO BILJE

piše Sanja Bachrach Krištofić
ilustrira Pia Hawlina

U dvadest i sitno godina koliko ljetujem ovdje prošla sam razne faze razvoja otoka/mjesta. Naučila puno o bilju i životinjama na otoku. Sve što ovdje uberem ili priprelim ima poseban okus, uspije bolje nego drugdje ... to je taj 'Silba' efekt uživanja s pogledom na more, uz cvrčanje zrikavaca.

Sjećam se prvog dolaska – dio cestica i prilaza bio je kamen i zemljan, nije bilo dućana i samoposluga kao danas, za kruh se čekalo ili naručivalo unaprijed u pekari. Nije bilo vode u plastičnim bocama. Mesa u hladnjacima. Voća i povrća u obilju samoposluge.

Vodu (kišnicu) iz šterne pod terasom vadili smo kantom iz bunara, prokuhivali za piće i jelo. Za sušenih ljeta grabili smo more, nosili u kuću, koristili za kuhanje ili čišćenje.

I tako sam naučila dosta o samoniklom bilju, skromnim, ali ukusnim plodovima mora.

Kao i drugi dalmatinski otoci na Silbi raste mnogo samoniklog, jestivog bilja. Svo samoniklo bilje zdravije je od uzgojenoga. Često je izvor vitamina i antioksidansa, ali i omega, budući da dio hrane raste pored mora – ili u moru... Dodatna prednost

Silbljanskih 'proizvoda' je 100 % eko kategorija – ovdje nema automobilske, malo morskog prometa – sve je čisto i nezagađeno.

Sve što trebamo za djelomičnu samoodrživost je malo znanja o tome što oko nas raste, kako se bere i kako spravlja. Većinu informacija o ovim biljkama možete naći na internetu. Ovdje je tek dio informacija i nekoliko recepata koje najčešće spravljam.

Jestivo bilje – rikula, motar, opunacija, koromač, tušt, čikorija, šparoga. Začini i čajevi (od svježe i suhog bilja) – stolisnik, koromač, ružmarin, menta, lovor, list masline, crni sljez, gospina trava. Macerati (potapanje dijela biljke u ulje) – gospina trava (suncokretovo ulje), ružmarin i smilje (maslinovo).

U danima nestašice mesnih proizvoda i riba znali smo nabrati morskih puževa, volaka i priljepaka; od njih skuhati brujet – kao

što ga kuhate i s drugim plodovima mora.

Rikula, koju često kupujemo na tržnici, ovdje raste posvuda, usred ljeta voli se "sakriti" na sjenovita i vlažna mjesta. Manje je lisnata i oporija od kupljene, izrazito ukusna. Izvrsna je kada se pirja s slanim inćunima ili srdelama i prelje preko kuhane pašte. Ili

se od nje napravi pešt s ribancem, maslinovim uljem, malo limunovog soka – i ponovo jede s tijestom.

Motar, koji raste na stijenama uz more, bere se kao šparoga: kada kvrcne kod branja – dobar je za jesti. Najukusniji u proljeće, mada ga se može brati i ljeti, ako nije žut ili u cvatu. Od mladog motara može se raditi pešt ili kajgana – kao sa šparogama. Kada je 'zreliji' kratko se leša i jede kao salata, s kuhanim jajima ili krumpirom. Može se i konzervirati – radije blanširano i malo posoljeno te u maslinovom, nego u kvasini, koja mu ubije aromu...

Na zidićima oko kuća, kao zaštitu od neželjenih gostiju, ljudi često sade kaktus pljosnate stabljike, koji se brzo širi i raste. To je opunacija ili indijska smokva. U doba cvata žuti se cvjetovi mogu jesti sirovi kao šparoge, a kasnije se rukavicama beru zreli, crveni plodovi. Ogulite, skuhaite džem.

Tuš: niska, mesnata, biljka crvenih stabljika i obliha listića raste intenzivno nakon kiše. Kratko se leša i jede kao salata.

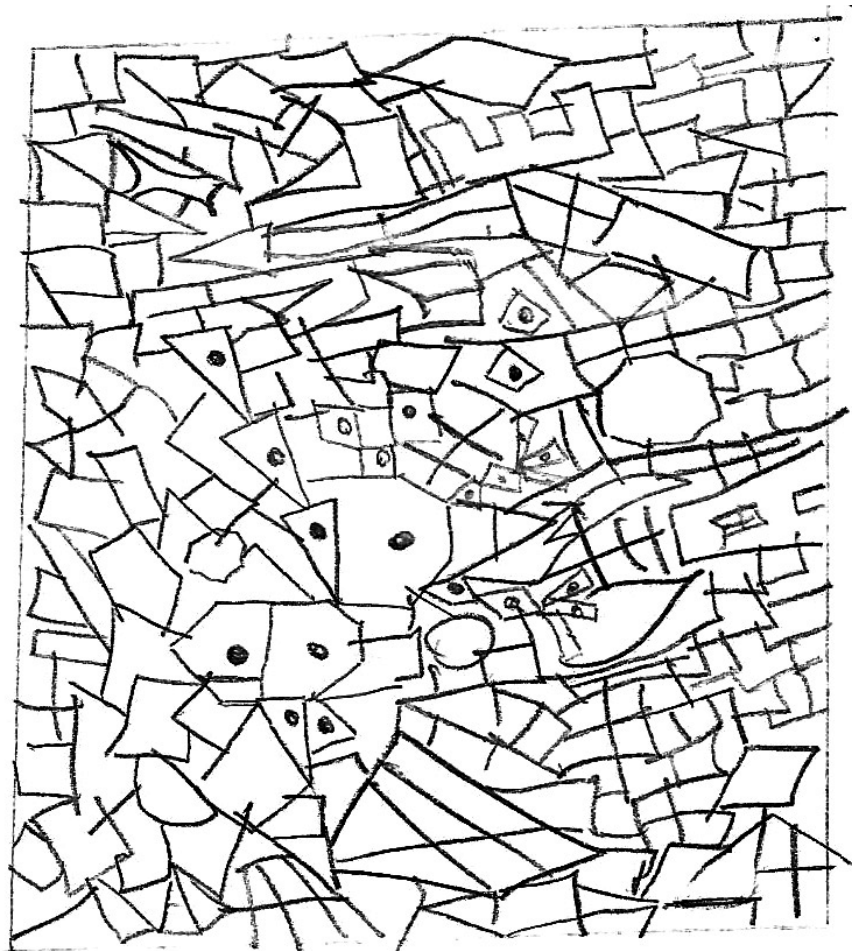
Čikorija (rimska salata) cvate modrim cvijetom, list joj slični na radič. Listovi se prije pirjanja posole i popapre, ostave da malo stoje. Tada ih stavimo na ugrišanu tavu, rastopljen maslac s malo maslinovoga i pirjamo. Ako volite ljuto, dodate peperončine. Ovako pirjanu čikoriju možete jesti kao prilog jelu ili kao salatu, s malo kvasine.

Sva ova jela posebnog su okusa... okusa ovog otoka. S kojeg nikada ne odlazimo praznih ruku. Ueberemo ružmarin, lovor, malo smilja (režite ga kuhinjskim škarama, ne trgajte biljku). Ponesemo dio Silbe sa sobom.

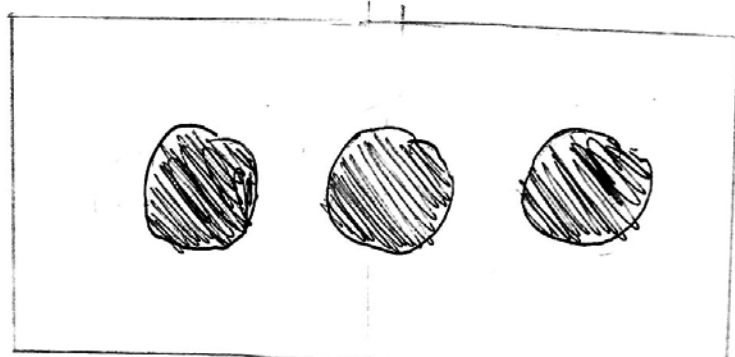
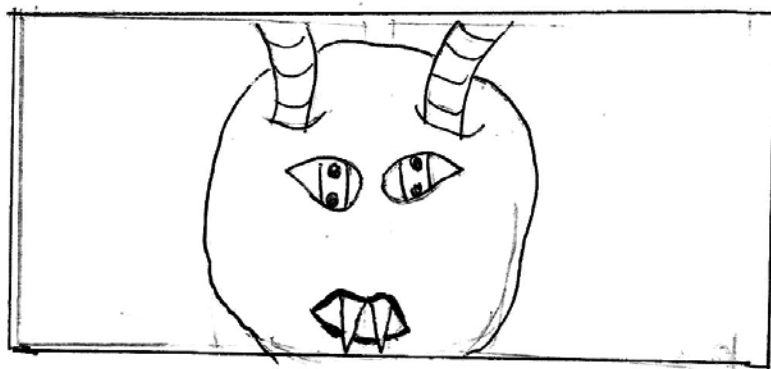

TUŠ, NISKA, MESNATA, BILJKA CRVENIH STABLJIK I OBLIH LISTIĆA RASTE INTENZIVNO NAKON KIŠE. KRATKO SE LEŠA I JEDE KAO SALATA.

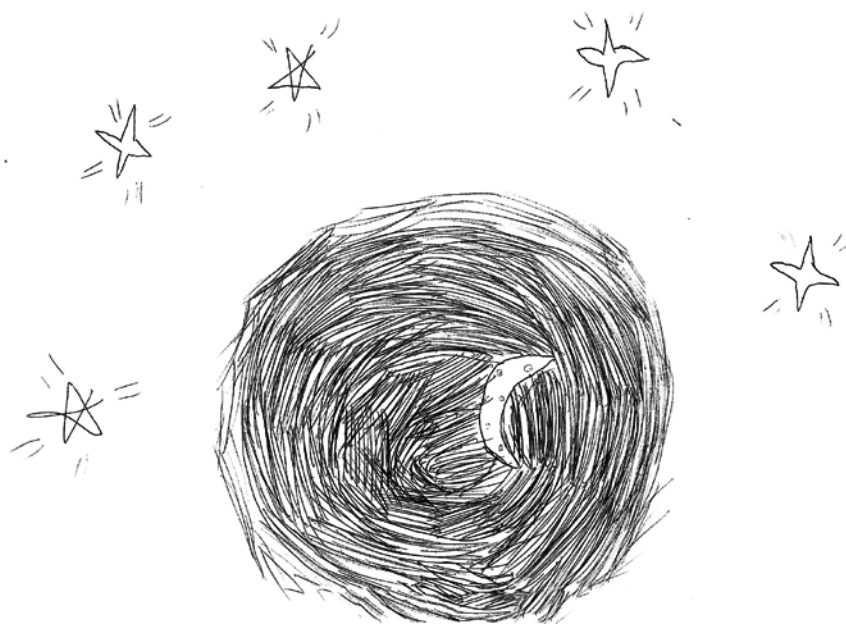
DICA ZA DICU!

Pankogul

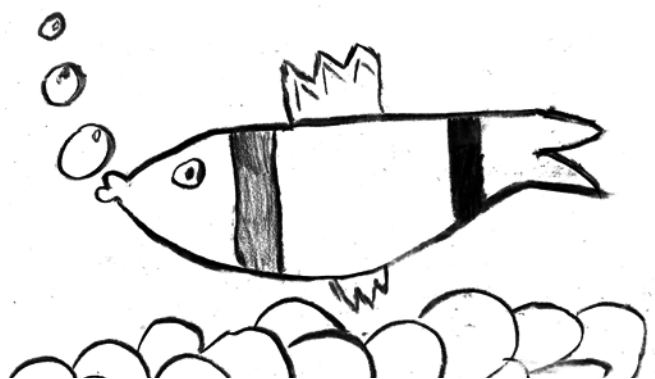
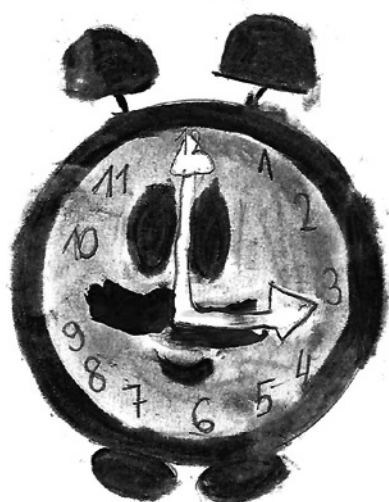

Napravile: Lea Štambuk i
Lola Haulina

SILBENSKI

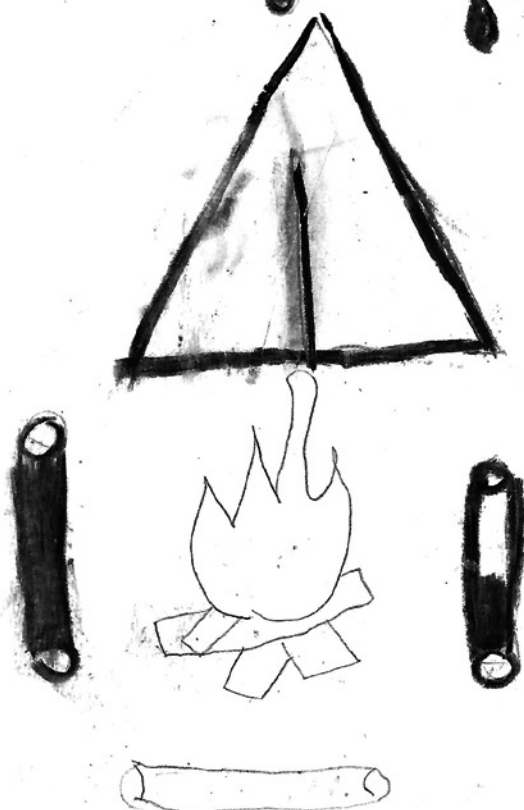
TANAC

jednom davno živjeo je jedan čovjek iz poljske. Zvao
Silbenjani su ga prihvatili na otok Silbu. Da
Oženio se ženom. i Pankogolova žena rodila 2 djet
i pankogulo je posta ova mpir. opojeo je svoju
djecu da ih jede.

Silbenjani više nisu to mogli dopustiti. Složil
Svi silbenjani su se složili kod crkve SV.M
u crkvu SV.marka ispod tepihaje PANKOGOLOVA
K

Pankogulo

SEKUNDA

SEKUNDA

INDIC

LEANDRA

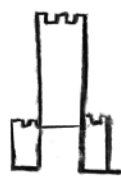
RODITI

BURKA

ARMERU

se pankugolo. Nije imao prebijene pare.
li su mu pare sagrađili su mu kuću i d ali su mu
eta. ženu i2 dje teta. LJudi su morali da va ti svoju

i su se da ubiju Pankogula.
arkai ubili PANKOGULA! i vi kada dođ j
krv a na stropu je njegova glava.
RAJ PRICE

OTOČKA OAZA GLA- -ZBENOG NADAHNUĆA

Kristijan Lopac

Središnji događaj Silbenskog kulturnog ljeta – Silba Summer Festivala 2018. održava se u utorak, 17. srpnja u 21 h, u Galeriji Marije Ujević-Galetović. Riječ je o premijernom nastupu Simfonij-skog orkestra HRT-a na otoku, s koncertom Hommage à Bruno Bjelinski & Igor Kuljerić.

Koncert je organiziran u čast dvojice skladateljskih velika, koji su upravo na Silbi skladali većinu svojih djela, a na otoku su i pokopani. Posebno emotivnu dimenziju koncertu daje nastup Ivane Bilić Kuljerić u ulozi solistice u djelu svog oca, Folk Art za marimbu i gudače (2003.), čija je i koautorica, kao i to što će Simfonijskim orkestrom HRT-a ravhati maestro Alan Bjelinski, dirigujući izvedbom IX simfonije (s otoka) svog oca Brune, posvećene, dakako, Silbi. Na programu su i Silbenki tanac i Riki Levy: Pet prizora iz baleta Igora Kuljerića.

“Teško je riječima opisati jedinstveni duh i atmosferu otoka Silbe. Radi li se o nevjerojatnoj plavo-zelenoj boji mora, o povjetarcu što se za tren od nježne vilinske ruke koja miluje pretvori u razjarenu neman koja razbija stijene i kišom šiba otočke škure i barke ili je pak riječ o opojnom zvuku cvrčaka i ritmičkom kampanavanju sa

zvonika... Mnogi otočki mirisi, priče, zvukovi i prisposobe provlače se kroz stranice partitura moga oca. I kako da najbolje zazvuči njegova glazba nego ondje gdje je i nastala, ispod beskrajno zvjezdanog silbenskog neba, gdje ponekad ono najmanje postane od života veće”, rekla nam je ususret koncertu renomirana udaraljkašica Ivana Kuljerić Bilić.

“Ovaj koncert je osobit iz više razloga: prvi put u povijesti Silbe na otok dolazi Simfonijski orkestar HRT-a da izvodi dje-

la dvaju hrvatskih autora koji su ovdje stvarali. Mi, obitelj Bjelinski, tu smo od 1966. tako da poznajemo velik broj otočana, ali i domaćih i stranih gostiju koji sve vrijeme uživaju ljepotu i poseban mir otoka Silbe. Devetu simfoniju Bruno je doživio kao vrhunac, krunu svog života i njegov najljepši dio; dobio je djeću, sinove Alana i Deana te zaokružio vlastitu viziju sreće, kao cjelinu sa svojim obitelji”, otkrio nam je maestro Bjelinski. Silba, najudaljeniji otok zadarskog arhipelaga, obojici je bila skladateljska oaza, u kojoj su pronalazili nadahnuće za svoja djela.

Organizatori ovog koncertnog spektakla su Turistička zajednica mjesta Silba, Koncertni ured Zadar i Hrvatska radiotelevizija. Ulaz je slobodan.

Bruno Bjelinski (Trst, 1. studenog, 1909. – Silba, 3. rujna, 1992.), jedan je od najznačajnijih hrvatskih skladatelja 20. stoljeća. Bio je iznimno plodan stvaralac koji je po uzoru na svoje skladateljske uzore (Ravel, Hindemith, Poulenc, Milhaud) razvio osobni glazbeni jezik s elementima neoklasicizma. Bjelinski je skladao šest opera, tri baleta, 15 simfonija te brojnu glazbu za glasovir i violončelo, kao i komornu glazbu za različite instrumente.

Igor Kuljerić (Šibenik, 1. veljače 1938. – Zagreb, 20. travnja 2006.), renomirani je hrvatski skladatelj, dirigent i akademik. Studirao je kompoziciju na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, a kasnije se u dirigiranju usavršavao kod Igora Markevića u Monte Carlu te u skladanju u Studiju za glazbenu fonologiju RAI-a u Milanu. Autor je brojnih orkestralnih, koncertnih, komornih i klavirskih skladbi, opera, baleta, zborova, vokalno-instrumentalnih djela i scenske glazbe.

FLORO —SKOP

piše Natasha Kadin

ilustrirala Jorja Vidas Sambunjak

CRNIKA (21.3.– 21.4.) Vi ste svugdje prisutni da nas vodite putevima i štitite od nevera i nevolja. Vaša upornost i snaga daju vam moć vođe. Čuvajte se insekata i uživajte u blagodatima lita.

SMILJE (21.4.– 21.5.) Na prvu gorki i usamljeni, vi ste ušuškana sreća koja nam poklanja koncentrirano sunce. Uživajte u obilju topline, a vaša vječna mladost nas smiruje i tješi.

KOPRIVA (21.5.– 21.6.) Ljudi vas vole u svojoj blizini jer ste zaigrani i brzo opkolite svaki prostor svojom prisutnošću. No, vaši zagrljaji znaju ponekad biti kratkog daha i dugoročnih posljedica. Igrajte samo jednu igru, svoju, i pridružite nam se na koktelima u zalazak sunca, samo oprezno s konzumiranjem opojnih sredstava.

RUŽMARIN (21.6.– 21.7.) Toliko ste podatni svim osjetilima da vas čovjek poželi odvesti kući, njegovati, paziti i maziti zauvijek. Uljepšavate nam svaki dan, taktilno, osjetom, okusom i mirisom. Vi znate di je vaše misto. Uživat ćete ovo lito, samo pripazite na prekomjerno razmnožavanje ;)

TAMARIS (21.7.– 22.8.) Vaša griva nas opkoljuje i štiti. Vi ste car svake plaže, nabildani i preplanuli. Cvitate i sjajite se na suncu, gusjenice u leptire pretvarate, a vašu nježnu stranu otkrit će samo najuporniji. Lito je vaše vrime, samo se čuvajte vještica i meduza.

LAVANDA (21.8.– 22.9.) Vaša urednost i brižnost nas zadivljuje i svatko je počašćen vašom plemenitom prisutnošću. Stremite uvijek ponosno gore u potrazi za najsjajnijim suncem ili svim silbenskim zvijezdama. Volite da je sve lijepo i čisto oko vas. Zalegnite u hemok i odmorite malo, lito je, samo se pazite dosadnih komaraca.

MASLINA (22.9.– 21.10.) Treba vam vremena da se razvijete i opustite, ali nam divne plodove dajete. Vaša tečnost i razgranatost nemaju premca. Bilo bi lijepo da vas je više na Silbi. Pomlađujete se :)

MOTAR (21.10.– 21.11.) U stanju ste se stvoriti naizgled niotkud, udahnuti zrak i preuzeti glavnu riječ. Vaša snaga raste iz korijena i prska nas slano-slatkom zrelošću. Sklonite se malo sa direktnog sunca, i uživajte ovo lito u 'ladovini!

SMOKVA (21.11.– 21.12.) Ukotrljate se u naš svijet vrckavo i djetinje, a da ni ne primijetimo da su nam vas stalno "puna usta". Poželimo da ste stalno tu, ali vi imate svoje druge planove i sljedeće putešestvije. No, vi ćete nam osigurati mir na zemlji, pa vam sve opraštamo. A, i treba imati mjeru u vama :)

AGAVA (21.12.– 21.1.) Ponosita i silna, dugotrajna, uporna, impozantna. Zadivljujete nas svojom snagom i stamenošću, uz sve bure i nevere, juga i tramontane, vi gledate naprid s vitron u kosi. Znaete da će vaše vrime doć. Vaša oštra koža i bodljike skrivaju eliksir koji smiruje svaku nemirnu dušu. Dajete si vremena da procvjetate i odlazite ponosno i skladno.

OLEANDAR (21.1.– 21.2.) Privlačni i društveni, u razgovoru otkrit ćete nam mnoge tajne o selu i svitu. No, svemir je ono što vas privlači. Možda da se preselite na asteroid b612, a kod nas proljetujete i litujete :) No, kako bi mi bez vas?

PLANIKA (21.2.– 21.3.) Vi ste halucinogena marmelada. Prisni s vama, ni ne opažamo a nadjemo se kako oblizujemo prste ljepljivi i slatki od vašeg prisutstva. Vaša moć je u transformaciji i snovima. Sanjajte tople litnje kiše i čuvajte želudac ;)

**NAŠA VODITELJICA
NATASHA KADIN
SVIJET OTOČNOG
BILJA SPOJILA JE
S ASTROLOŠKIM
LJETNIM PROGNO-
ZAMA.**

SILBENSKI VREME —PLOV

Michael Ellenbogen

60-e

Već prije 58 godina ljudi iz raznih europskih velegradova putovali su na Silbu da uživaju u par divnih ljetnih tjedana. Putovanje od Zadra ili od Rijeke do Silbe trajalo je tada puno više nego danas, kad turist sjedne u brzi kataran s ugodnom klimatizacijom. Davne 1960. godine parobrod Bakar, izgrađen 1903. u Velikoj Britaniji, vozio je punih 12 sati od Rijeke. Plovio je sporo, možda nekih šest nautičkih milja i dimio je tako jako da su se putnici koji su

na početku putovanja nosili bijelo odijelo na Silbu iskrcavali s potpuno smeđim!

70-e

Brodom Osijek od Jadrolinije se u ovom desetljeću ipak putovalo već brzih četiri sata od Rijeke za Silbu. Na naš divni otok ovog desetljeća je stigla električna struja. Struja nije samo poboljšavala rasvjetu na otoku nego je omogućila i frižidere, televizore, kao i mašine za pranje rublja itd. Na Silbi su počela nova vremena.

Oproštaj sa Silbom u davnim vremenima. Foto: Ivan Vretna

18

Ljeto na Silbi 1971

Silba u ljeto 1980. godine

Oproštaj sa Silbom 90ih godina na Žaliću

80-e

Izgradnja pristaništa za brodove na Žaliću je omogućila pristajanje trajekta Marina koji je u to doba bio najveći brod što je redovito do 2007. godine pristajao na Silbi. Ali, ove godine po prvi put se moglo putovati hidrogliserom od Rijeke do Silbe u nevjerovatna dva sata. Kada je puhala bura onda je to vozilo vrlo sporo plutao po moru jer se nije moglo dići na "krila". U to vrijeme svaki je klasični brod bio brži od glisera.

90-e

Silba nije više mali, skriveni otok. U 90-ima on nudi svojim gostima više atrakcija nego ikad prije. Proteklog desetljeća postojala je diskoteka u šumici kod omladinskog odmarališta Mirta, a 90ih centar noćnog života postaje Disco No. 1, koji

se nalazi nedaleko od župne crkve Porođenja blažene djevice Marije.

2000-e

Za vrijeme nevremena na Silbi često bi nestajala struja. Sada struju osigurava jedna

mala elektrana, koja je sagrađena 90-ih. Zbog nje se struja može koristiti u svim kućama na Silbi čak i za nevremena. Sve do druge polovice 90ih veza za korištenje mobitela nije bila

sigurna, a sad se može slobodno telefonirati sa svakog mjesta na otoku.

2010.

Sve više i više jahtaša prepoznaje ljepotu otoka Silbe. Luka Muš garantira sigurnost i pri velikom nevremenu, kao i ponudu struje i vode. Većina gostiju koji putuju vlastitim gliserom ili

MICHAEL ELLENBOGEN SVA SVOJA LJETA JE PROVEO NA SILBI, SVE OD 60-IH GODINA DO DANAS. IMA LI BOLJEG KANDIDATA ZA AUTORA SILBENSKOG LJETNOG VREMENA?

jedrilicom otkrivaju mir i prirodnost prekrasnih uvala poput Porata Sv. Ante.

2018. na Silbi – što sve ovaj ljubazni otok nudi

Prije mnogo godina ponuda hrane i robe za svakodnevnu upotrebu bila je ograničena. Sad tri velika dućana nude bogat izbor svih vrsta robe. Gosti znaju cijeniti mogućnost kupnje ribe, dobrih vina i sireva. Svaki sladokusac zna da na Silbi može ispuniti svoje želje za zdravom, prirodnom i ukusnom ljetnom prehranom.

Zima na Silbi početkom 2000ih godina. Foto: Ivan Vretna

Crkva od Karmele prije građevinskog uređenja 2011.

JUTAR— NJI RAZ —GOVOR

Ingrid Potočnjak

bose nožice nestrpljivo mašu
s previsoke stolice.

Zrak natopljen jutarnjom
svježinom, miriše na more.
Sunce daje sjaj svemu što
se vidi uokolo iako još ne
prelazi preko istočnog hrpta
otoka.

Udobno se zavaljuje na sje-
dalicu nasuprot meni. Trenu-
tak prije brižno je odložila
mrežicu s netom ulovljenom
rakovicom na kameni zidić.

— Daj, ispričaj mi priču!
Neka bude neobična, kaže po-
malo zavjereničkim glasom.
Tipično za radoznalu deve-
togodišnjakinju.

— Hm, neobičnu... čekaj, sje-
tit ću se!

Pokušavam se brzo domisliti
jer dječji pogled već iz-
miče prema moru. U oku joj
zanesenost: onaj iskričavi,
topli sjaj kada bez pitanja
prihvaćamo i razumijemo se
iznutra s onim u što gledamo.
Nesumnjivo je, i ona voli
otok na svoj način. Pozor-
nost će joj biti potpuna tek
kada krenem s pričom, stoga
u sjećanje dozivam Trenutak
u kojemu je Silba izabrala
preokrenuti mi život a ja
sam, tada ni ne znajući, bila
spremna.

— Što misliš, postoje li tre-
nuci u našim životima kada
se osjetimo sasvim posebnima,
kad znamo kako se nešto zbiva
upravo radi nas?, počinjem
oprezno.

— Joj, baš si smiješna! Pa
razumije se! Meni se to do-
gađa skoro svaki dan kad me
mama ujutro probudi i kaže:
dobro jutro, srećice moja!
Ili kad tata kaže kako ide-
mo u šetnju pa odemo nekamo
gdje još nisam bila a on mi
priča o svemu što vidimo kao
da ne postoji nitko drugi
na svijetu! Hajde, nastavi!,

— U dječjem životu svaki je
trenutak poseban. Kako odra-
stamo, s vremenom sve više
zaboravljamo sa sobom nositi
radost života, čini se kako
sve ostalo postaje važnije.
Nedostatak vremena, žurba,
posao, svakodnevni problemi.
Tako se putem izgubimo po-
stajući nezadovoljni, pomalo
nesretni. A kada se suočimo
sa spoznajom kako ne želimo
tako živjeti, odlučimo se
vratiti onome što smo za-
nemarili – ljubavi, radosti
i ljepoti. Potraga počinje,
vodi nas na mjesta kojih se
sami možda ne bismo ni do-
sjetili: u knjige koje nas
taknu, među ljude koji nam
pomažu probuditi se, nameće
nam nove izazove koje pri-
hvaćamo ni ne pitajući zašto.
Ti komadići su jako bitni,
od njih se ponovno počinje-
mo graditi. I opet se dobro
osjećamo jer slutimo – takav
put je dobar za nas... samo
Naš put...

Prekida me, sada već nalakće-
na na stol, netremice me gle-
da u oči. Zeleno u smeđe.

— Baš te ne razumijem. Hoćeš
reći, tako si i ti došla na
Silbu? Pronaći nešto što si
izgubila? Kako si znala da
ćeš to pronaći ovdje?

— Da, tako sam došla... ali
nisam znala što ću ovdje naći
i čega ima. Trebao mi je
mir i tišina. Silba je takva,
rekli su, ničega osim toga
niti nema, čak je i pomalo
dosadna. Ali znaš, posto-
je ljudi kojima male stva-
ri oduvijek znače više nego
drugima jer su shvatili kako
upravo mnoštvo malih stvari
oplemenjuje život. Čine ga
sretnijim, mirnijim i pot-
punijim. Kao kamenčići koje
sakupljaš na morskoj obali pa
ih poslije slažeš u mozaik
kako bi oblikovala potpuno

novu sliku, baš onakvu kakvu zamišljaš. Gledajući u nju još uvijek možeš vidjeti svaki pojedini kamenčić, prisjećaš se kako si ga i gdje pronašla, kakav je bio osjećaj mora na koži kada si ga podigla s obale, gdje je bilo sunce... a istovremeno vidiš i novu dimenziju nastalu pod tvojim prstima. I na to budeš jako ponosna jer vidiš kako i drugi primjećuju da se nešto promijenilo iako si naizgled ostala ista. Zato jer sada sa sobom nosiš pronađenu ljepotu.

Radoznalo uskače u slijed mojih misli — Jesi li bila mala kao ja kad si prvi put došla ovamo?

— Neee, nažalost! Voljela bih da jesam. I nikako si ne bih dopustila zaboraviti... tko zna koliko bi život bio drugačiji da mi je Silba od malih nogu bila u oku i srcu. Čak sam pomalo i ljubomorna na tebe! Ti je imaš odmalena...

— Ma daj, ljubomorna! Ja sam ljubomorna na tebe jer se još nisam ni rodila a ti si već bila ovdje! I znaš što? Nije istina da je ovdje dosadno! Meni je tu super – mogu dokasna ostati budna, hodati bosa kamo god se uputim, zaspati navečer pod borom u kariću, mogu roniti, plivati, otići sama po sladoled ili u dućan, šetati kamo god poželim! A često kad sam sama, osjećam i kako mi srce pjeva, zamisli, je li to moguće?!

— O, da, ovdje je sve moguće zato što je ovo jedno od rijetkih preostalih mjesta s prirodom toliko blizu da je gotovo nemoguće ne osjetiti je tako potpuno...

— Aha... da, imaš pravo, lagano prevrne svojim smaragdićima dajući mi do znanja da joj postaje dosadno, – Znaš što? Pogledaj moju rakovicu, čini mi se da se umorila; idem je pustiti u more tako da je sutra opet mogu loviti. Onda ću malo do kuće a poslijepodne svakako moram ponovno na Žalić jer stiže Mali princ* pa će biti gužve; volim gledati kako ljudi dolaze i odlaze, a ja sam još uvijek tu i uživam!

Veselo se smije svojoj dosjetljivosti i već čujem kako se kotrljaju oblutci na plažici podno mjesta gdje ostajem sjediti, sanjareći uz tišinu otočnih zvukova i mora što će se probuditi negdje oko podneva. Srest ćemo se opet, mala mudrica i ja. Tada ću joj do kraja ispričati svoju priču.

* Dosta djece Malim princem zove katamaran Princ Zadra kojim se dolazi na otok

PROGRAM SEA

A u nastavku ljeta, SEA Silba Environment Art organizirat će sljedeće programe:

18.7. Kino pod zvijezdama, Liburnia uplovljava:

Blink, red. Jakov Labrović, 19`, 2017.

Skoro ništa, red. Ana Hušman, 16`, 2016.

Buffet Željezara, red. Goran
Dević, 61`, 2017.

Tvornica je naša, red. Vedrana
Pribačić, 45`, 2016.

3.– 8.8. Radionica šahtofonije za djecu

u suradnji sa Kugla glumištem, voditelji
Damir Bartol Indoš i Tanja Vrvilo

3.8. Kino pod zvijezdama, Kino Mediteran:

Osmi povjerenik, red. Ivan Salaj
/ Hrvatska / 136' / 2018.

9.8. Palčica

interaktivna predstava za
djecu, izvodi Robert Waltl

13.08. Neka kraj bude lijep

predstava, redatelj Ivica
Buljan, izvodi Robert Waltl

16.8. Love will tear us apart

plesna predstava
izvodi Petra Hrašćanec

17.08. koncert LICE MISTA

18.08. Promocija i prezentacija novina Crtice s otoka na Olibu

organizator

partneri

ZaPis

donatori

23

SIVE STRANICE

Sudoku: Cilj igre je ispuniti sva polja brojevima od 1 do 9, s time da se svaki broj smije pojaviti točno 9 puta. Jedan broj smije se pojaviti samo jednom u svakom retku, svakom stupcu i svakom odjeljku od 3x3 polja.

```
+ . . . . . + . . . . . +
. . . . . 4 . . 5 1 .
+ 5 + + . 7 + + + +
+ . + + + + + 3 2 +
. 2 4 5 . . . . .
+ . . . 9 . . . . 2 +
+ + + . 3 6 9 . . .
. 1 + + + + + 6 + +
+ . . . . . 2 7 1 +
+ + + 3 4 + 7 + + 9 +
+ 4 8 . 9 . . . . .
+ . . . . . + . . . . .
```

```
+ . . . . . + . . . . . +
. . 2 . . . 7 8 . .
+ + + + 1 + + + + +
+ + + + + + + + + +
. 4 . 3 . . 8 1 . .
+ . . . . . + . . . . .
. 3 1 . 8 9 . . 6 .
+ + + + + + + + + +
. . 7 . . . . . . .
+ 2 8 . 6 7 . . 1 .
+ . . . . . + . . . . .
. 9 . 8 . . 5 6 . .
+ + + + 2 + + + + +
. . . . . + . . . . .
+ + + + + + . 9 3 .
+ . . . . . + . . . . .
```

Anagram: premetanjem slova ili slogova u riječima pronađi silbenske toponime.

strina peca

puc! komarac

tužni jara

toše sorić

lene veste

ka fibra!

ti - slana

rat tica

val je paca

tat veteran, gospo.

bravo dado

caru psina

lijen cuga

ma sreća mlada

rješenja:

pusina / ugljenica / smardec mala
porat svetog ante / dobra voda / car-
slatina / tratica / vela pjaca /
sotoriste / vele stene / fabrika
pernastica / pocukmarac / juzni arat

IMPRESSUM

Natasha Kadin – voditeljica projekta Crtice s otoka, kustosica i znatiželjnica; naučnica za majstoricu horoskopa (1. dan); Splićanka i Zemljanka po rođenju, a Silbenka i Vulkanka po opredjeljenju.

Bojan Krištofić – urednik isprva iz nužde, a potom iz žudnje; dan-danas nešto manje dizajner a nešto više pisac, premda nastavlja sjediti na dva stolca; ljubitelj havajskih dezena na ljetnim košuljama.

Sven Sorić & Hrvoje Spudić (This Town Needs Posters) – nositelji crnih pojaseva u egzotičnoj vještini «uradi-sam» analognog tiska; odbjegli arhitekti i grafič-

ki urednici Crtica s otoka; gospoda i pustolovi.

Antonela Marušić – novinarka i urednica s posebnim zanimanjem za glazbu, pod alter-egom prepoznata književnica; trenerica suradničkog tima uvijek u potrazi za bezkofeinskom kavom na otoku.

Autori/ce i suradnici/e –
Sanja Bacharach Krištofić, Tessa Bacharach Krištofić, Marija Magdalena Bilić, Rok Diklić, Michael Ellenbogen, Lola Hawlina, Pia Hawlina, Kristijan Lopac, Pero Lovrović, Marta Oštarić, Željka Oštarić, Nuša Pedišić, Gita Petreković, Ingrid Potočnjak, Leia Štambuk, Mia Štambuk, Tanja Telesmanić, Jorja Vidas Sambunjak.